

Vladimir Ilič Lenjin

Zadaci proletera u našoj revoluciji

Napisano: 10.april1917.

Projekat platforme proleTERSke partije

Sadašnji istorijski momenat u Rusiji karakterišu ove osnovne crte:

- Klasni karakter izvršene revolucije*
- Spoljna politika nove vlade*
- Originalno dvovlašće i njegovo klasno značenje*
- Specifičnost taktike koja proizilazi iz prethodnog*
- Revolucionarno odbranaštvo i njegovo klasno značenje*
- Na koji je način moguće svršiti rat?*
- Novi tip države koji izrasta u našoj revoluciji*
- Agrarni i nacionalni program*
- Nacionalizacija banaka i kapitalističkih sindikata*
- Situacija u socijalističkoj Internacionali*
- Krah Cimervaldske Internacionale - Neophodno je osnovati treću Internacionalu*
- Kakvo treba da bude ime naše partije?*

Klasni karakter izvršene revolucije

1. Stara carska vlast, koja je predstavljala samo šačicu feudalnih spahija koja je upravljala celom državnom mašinom (vojskom, policijom, činovništvom), razbijena je i odstranjena, ali nije dotučena. Monarhija nije uništena formalno. Banda Romanova nastavlja monarhističke intrige. Ogromni zemljoposed feudalaca-spahija nije likvidiran.

2. Državna vlast u Rusiji prešla je u ruke nove klase, naime: buržoazije i buržoaziranih spahija. U toliko je buržoasko demokratska revolucija u Rusiji završena.

Buržoazija koja se našla na vlasti napravila je blok (savez) s otvoreno monarhističkim elementima, koji su se isticali neverovatno revnosnim pomaganjem Nikolaja-Krvavog i Stolipina-Vešača 1906 do 1914 (Gučkov i ostali političari desniji od kadeta). Nova buržoaska vlada Ljvova i K° pokušavala je i počela da vodi pregovore s Romanovima o restauraciji monarhije u Rusiji. Ta vlada, uz bučne revolucionarne fraze, postavlja na komandne položaje pristalice starog režima. Ceo aparat državne mašine (vojsku, policiju, činovništvo) ta vlada nastoji da što manje reformiše i da ga preda u ruke buržoazije. Revolucionarnoj inicijativi masovnih akcija i uzimanju vlasti od strane naroda odozdo — to jedinoj garanciji stvarnih uspeha revolucije — nova vlada je već počela stavljati svakojake prepreke.

Vreme saziva Ustavotvorne skupštine ta vlada nije dosad čak ni odredila. Spahijski zemljoposed, tu materijalnu bazu feudalnog carizma, ona ne dira. Ispitivanju mahinacija, objavljivanju mahinacija, kontroli monopolističkih finansijskih organizacija, krupnih banaka, kapitalističkih sindikata i kartela itd. — ta vlada i ne misli da pristupi.

Najglavniji, odlučujući resori u novoj vladi (ministarstvo unutrašnjih poslova, ministarstvo vojno, tj. komandovanje armijom, policijom, činovništvom, čitavim aparatom za ugnjetavanje masa) pripadaju notornim monarhistima i pristalicama krupnog spahijskog zemljoposeda. Kadetima, republikancima od juče, republikancima od nevolje, dati su drugostepeni resori, koji nemaju direktne veze s komandom nad narodom i s aparatom državne vlasti. A Kerenski, predstavnik trudovika i „takođe-socijalist“, ne igra apsolutno nikakvu ulogu osim što uspavljuje budnost i pažnju naroda zvučnim frazama.

Iz svih tih razloga čak ni u oblasti unutrašnje politike nikakvog poverenja nova buržoaska vlada od strane proletarijata ne zaslužuje, i nikakvo pomaganje te vlade s njegove strane nije dopušteno.

Spoljna politika nove vlade

3. U oblasti spoljne politike, koja je sad usled objektivnih uslova postavljena na prvi plan, nova vlada je vlada nastavljanja imperijalističkog rata, rata u savezu s imperijalističkim velesilama Engleskom, Francuskom itd. radi podele kapitalističkog plena, radi tlačenja malih i slabih naroda.

Potčinjena interesima ruskog kapitala i njegova moćnog pokrovitelja i gospodara, anglo-francuskog imperijalističkog kapitala, najbogatijeg na svetu, nova vlada, uprkos željama koje su na najodređeniji način izražene u ime nesumnjive većine naroda Rusije preko Sovjeta vojničkih i radničkih deputata, nije preduzela nikakve realne korake da obustavi klanje naroda radi interesa kapitalista. Ona nije objavila čak ni one tajne ugovore koji imaju notorno pljačkašku sadržinu (o podeli Persije, o pljačkanju Kine, o pljačkanju Turske, o podeli Austrije, o oduzimanju Istočne Pruske, o oduzimanju nemačkih kolonija itd.), koji očito povezuju Rusiju s anglo-američkim imperijalističkim pljačkaškim kapitalom. Ona je potvrdila te ugovore koje je sklopio carizam, koji je vekovima pljačkao i ugnjetavao više naroda nego drugi tirani i despoti, — carizam koji je ne samo ugnjetavao nego i sramotio i kvario veliki ruski narod, pretvarajući ga u dželata drugih naroda.

Nova vlada, potvrdivši te sramne i razbojničke ugovore, nije predložila svim zaraćenim narodima neodložno primirje, uprkos jasno izraženim zahtevima većine naroda Rusije preko sovjeta radničkih i vojničkih deputata. Ona se ograničila na svečane, zvučne paradne, ali potpuno prazne deklaracije i fraze, koje su u ustima buržoaskih diplomata uvek služile i služe za obmanjivanje lakovernih i naivnih masa ugnjetenog naroda.

4. Stoga nova vlada ne zaslužuje ni najmanje poverenje u oblasti spoljne politike — i postavljati toj vladi i dalje zahteve da ona objavi volju naroda Rusije za mirom, da se ona odrekne aneksija itd. itd., znači u stvari samo obmanjivati narod, sugerirati mu neostvarljive nade, odugovlačiti bistrenje njegove svesti, indirektno ga miriti s nastavljanjem rata, čiji pravi socijalni karakter ne određuju dobre želje, nego klasni karakter vlade koja vodi rat, povezanost klase koju ta vlada predstavlja s imperijalističkim finansijskim kapitalom Rusije, Engleske, Francuske i drugih, ona realna, stvarna politika koju ta klasa vodi.

Originalno dvovlašće i njegovo klasno značenje

5. Najglavnija osobenost naše revolucije, osobenost koja najupornije traži da se o njoj duboko razmisli, jeste dvovlašće do kojeg je došlo već prvih dana posle pobeđe revolucije.

To dvovlašće se manifestuje u postojanju dveju vlada: glavne, prave, stvarne vlade buržoazije, „Privremene vlade“ Ljvova i K^o, koja ima u svojim rukama sve organe vlasti, i dopunske, pobočne, „kontrolne“ vlade — Petrogradskog sovjeta radničkih i vojničkih deputata, koja nema u svojim rukama organe državne vlasti, ali se oslanja neposredno na potpuno nesumnjivu većinu naroda, na naoružane radnike i vojnike.

Klasni izvor tog dvovlašća i njegovo klasno značenje sastoji se u tome što je ruska revolucija od marta 1917 godine ne samo zbrisala svu carsku monarhiju, ne samo predala svu vlast buržoaziji, nego i došla do same revolucionarno demokratske diktature proletarijata i seljaštva. Baš takvu diktaturu (tj. vlast koja se oslanja ne na zakon, nego na neposrednu silu naoružanih masa stanovništva) i baš tih klasa predstavljaju Petrogradski sovjet i drugi, mesni, sovjeti radničkih i vojničkih deputata.

6. Dalja, veoma važna osobenost ruske revolucije jeste to što Petrogradski sovjet vojničkih i radničkih deputata, koji uživa, po svemu sudeći, poverenje većine mesnih sovjeta, dobrovoljno predaje državnu vlast buržoaziji i njenoj privremenoj vladi, dobrovoljno joj ustupa prvenstvo, sklopivši s njom sporazum da će je podržavati, ograničava se na ulogu nadzornika, kontrolora nad sazivom Ustavotvorne skupštine (čije vreme saziva Privremena vlada nije još čak ni objavila).

Ta neobično originalna, neviđena u takvom obliku u istoriji, okolnost stvorila je preplitanje istovremeno, zajedno dveju diktatura: diktature buržoazije (jer je vlada Ljvova i K^o diktatura, tj. vlast koja se oslanja ne na zakon i ne na prethodno izraženu narodnu volju, nego na uzimanje silom, pri čemu je to uzimanje ostvarila određena klasa, naime: buržoazija) i diktature proletarijata i seljaštva (Sovjet radničkih i vojničkih deputata).

Nema nikakve sumnje da se takvo „preplitanje“ ne može održati dugo. Dve vlasti u državi postojati ne mogu. Jedna od njih mora biti svedena na nulu, i sva buržoazija Rusije već radi koliko može, svim sredstvima svugde da odstrani i oslabi, svede na nulu sovjete vojničkih i radničkih deputata, da stvori jednovlašće buržoazije.

Dvovlašće izražava samo prelazni momenat u razvitku revolucije, momenat kad je ona otišla dalje od obične buržoasko demokratske revolucije, ali nije došla još do „čiste“ diktature proletarijata i seljaštva.

Klasno značenje (i klasno objašnjenje) tog prelaznog nestabilnog stanja sastoji se u ovome: kao i svaka revolucija, naša revolucija zahtevala je najveći heroizam, požrtvovanost mase u borbi protiv carizma, a u isto vreme ona je odmah uvukla u pokretne čuveno veliki broj običnih ljudi.

Jedno od glavnih, naučnih i praktično-političkih obeležja svake prave revolucije sastoji se u neobično brzom, naglom, snažnom povećanju broja „običnih ljudi“ koji prelaze na aktivno, samostalno, delotvorno učešće u političkom životu, u organizovanju države.

Tako je i s Rusijom. Rusija sad vri. Milioni i desetine miliona, koji su politički spavali deset godina, koje je politički utukao strašni jaram carizma i robijaškog rada za spahije i fabrikante, probudili su se i stupili u politički život. A ko su ti milioni i desetine miliona? Mahom sitni sopstvenici, sitni buržujci, ljudi koji stoje na sredini između kapitalista i najamnih radnika. Rusija je od svih evropskih zemalja najviše sitnoburžoaska zemlja.

Džinovski sitnoburžoaski talas zapljusnuo je sve, pritisnuo je svesni proletarijat ne samo svojom mnogobrojnošću nego i idejno, tj. zarazio je, zahvatio je veoma široke krugove radnika sitnoburžoaskim pogledima na politiku.

Sitna buržoazija u životu zavisi od buržoazije, živeći i sama gazdinski, a ne proleterski (u smislu mesta u društvenoj proizvodnji), i po načinu mišljenja ona ide za buržoazijom.

Poverljivo-nesvesni odnos prema kapitalistima, najgorim neprijateljima mira i socijalizma, — eto što karakteriše sadašnju politiku masa u Rusiji, eto što je izraslo s revolucionarnom brzinom na socijalno-ekonomskom tlu zemlje koja je najviše sitnoburžoaska od svih evropskih zemalja. Eto klasne baze „sporazuma“ (ističem da imam u vidu ne toliko formalni sporazum koliko faktičku podršku, prećutni sporazum, poverljivo i nesvesno ustupanje vlasti) između Privremene vlade i Sovjeta radničkih i vojničkih deputata, — sporazuma koji je dao Gučkovima masno parče, pravu vlast, a Sovjetu — obećanja, poštovanje (do izvesnog momenta), laskanje, fraze, uveravanje, ponizno klanjanje Kerenskih.

Nedovoljna brojna snaga proletarijata u Rusiji, nedovoljna svesnost i organizovanost njegova — to je druga strana iste medalje.

Sve narodnjačke partije, sve do esera, uvek su bile sitnoburžoaske, partija O. K. (Čheidze, Cereteli itd.) tako isto; vanpartiski revolucionari (Steklov i dr.) takođe su podlegli talasu ili nisu savladali, nisu stigli da savladaju talas.

Specifičnost taktike koja proizilazi iz prethodnog

7. Iz napred izložene specifičnosti faktičke situacije proizilazi obavezna za marksista, koji mora računati s objektivnim činjenicama, s masama i klasama, a ne s pojedinim licima itd. — specifičnost taktike datog momenta.

Ta specifičnost stavlja na prvi plan „sipanje sirćeta i žuči u šećer-šerbet revolucionarno demokratskih fraza“ (kako se izrazio — vanredno srećno — moj drug iz CK naše partije Teodorović na jučerašnjoj sednici Sveruskog kongresa železničkih službenika i radnika u Petrogradu). Kritikovanje, objašnjavanje pogrešaka sitnoburžoaskih partija esera i socijaldemokrata, pripremanje i zbijanje elemenata svesno-proleterske, komunističke partije, izvlačenje proletarijata iz „opšteg“ sitnoburžoaskog zanosa.

Ovo izgleda kao da je „samo“ propagandistički rad. U stvari ovo je najpraktičniji revolucionarni rad, jer nemoguće je kretati napred revoluciju koja se zaustavila, zagrnula od fraze, pravi „korak u mestu“ ne zbog spoljnih ometnji, ne zbog nasilja od strane buržoazije (Gučkov zasad još samo preti da će primeniti silu protiv vojničke mase), nego zbog poverljive nesvesnosti masa.

Samo boreći se protiv te poverljive nesvesnosti (a boriti se protiv nje može se i mora isključivo idejno, drugarskim ubeđivanjem, ukazivanjem na iskustvo života) mi se možemo oslobađati opšte opijenosti revolucionarnom frazom i stvarno gurati napred kako proletersku svest tako i svest masa, tako i njihovu smelu, odlučnu inicijativu svugde u zemlji, samovlasno ostvarivanje, razvijanje i učvršćivanje sloboda, demokratije, principa opštenarodnog posedovanja celokupne zemlje.

8. Svetsko iskustvo buržoaskih i spahijskih vlada izradilo je dva metoda za držanje naroda u ugnjetenosti. Prvi je — nasilje. Nikolaj Romanov I — Nikolaj Palkin[A] i Nikolaj II — Krvavi pokazali su ruskom narodu maksimum mogućeg i nemogućeg u oblasti tog, dželatskog, metoda. Ali ima i drugi metod, koji su najbolje razradile engleska i francuska buržoazija, koje je „opametio“ niz velikih revolucija i revolucionarnih pokreta masa. To je metod

obmanjivanja, laskanja, fraze, miliona obećanja, sitne milostinje, ustupanja onog što nije važno, zadržavanja onog što je važno.

Specifičnost momenta u Rusiji je vrtoglavo brz prelaz od prvog metoda na drugi, od nasilja nad narodom na laskanje narodu, na obmanjivanje naroda obećanjima. Mačak Vaska[B] sluša i jede. Miljukov i Gučkov drže vlast, štite profite kapitala, vode imperijalistički rat u interesu ruskog i anglo-francuskog kapitala, — i ograničavaju se na obećanja, deklamovanje, efektne izjave u odgovor na govore takvih „kuvara“ kao što su Čheidze, Cereteli, Steklov, koji prete, savetuju, preklinju, mole, traže, svečano proklamuju... Mačak Vaska sluša i jede.

I svaki dan će poverljiva nesvesnost i nesvesna poverljivost slabiti, naročito kod proletera i siromašnih seljaka koje život (socijalno-ekonomski položaj njihov) uči da ne veruju kapitalistima.

Vođe sitne buržoazije „moraju“ učiti narod poverenju u buržoaziju. Proleter i ga moraju učiti nepoverenju.

Revolucionarno odbranaštvo i njegovo klasno značenje

9. Za najkrupniju, najizrazitiju manifestaciju sitnoburžoaskog talasa, koji je zapljusnuo „gotovo sve“, treba smatrati revolucionarno odbranaštvo. Ono je — najljući neprijatelj daljeg kretanja i uspeha ruske revolucije.

Ko je podlegao u toj tački i nije mogao da se istrigne, — taj je propao za revoluciju. Ali mase drukčije podležu nego vođe i drukčije se, drugim tokom razvitka, na drugi način istržu.

Revolucionarno odbranaštvo je, s jedne strane, plod obmanjivanja masa od strane buržoazije, plod poverljive nesvesnosti seljaka i jednog dela radnika, a s druge — izraz interesa i gledišta sitnog sopstvenika, koji je do izvesne mere zainteresovan u aneksijama i bankovnim profitima i koji „sveto“ čuva tradicije carizma, koji je kvario Velikoruse praveći od njih ugnjetače drugih naroda.

Buržoazija obmanjuje narod iskorišćavajući plemeniti ponos revolucije i predstavljajući stvar tako kao da se socijalno-politički karakter rata što se tiče Rusije izmenio s ovom etapom revolucije, sa zamenom carske monarhije gučkovsko-miljukovskom gotovo-republikom. I narod je poverovao — za neko vreme — zahvaljujući, u velikoj meri, predrasudama prošlosti,

koje gone da se gleda u svim drugim narodima Rusije, osim veliko ruskog, nešto nalik na svojinu ili baštinu Velikorusa. Podlo kvarenje veliko ruskog naroda od strane carizma, koji je navikavao na to da se u drugim narodima gleda nešto što je niže, nešto što „po pravu“ pripada veliko rusiji, nije moglo iščeznuti odmah.

Od nas se traži da umemo objasniti masama da socijalno-politički karakter rata ne određuje „dobra volja“ pojedinaca i grupa, čak ni naroda, nego položaj klase koja vodi rat, njena politika čiji je nastavak rat, veze kapitala kao vladajuće ekonomske sile u današnjem društvu, imperijalistički karakter međunarodnog kapitala, zavisnost — finansijska, bankovna, diplomatska — Rusije od Engleske i Francuske itd. Objasniti to vešto, razumljivo za mase nije lako, bez pogrešaka niko od nas to ne bi mogao odmah učiniti.

Ali pravac ili, tačnije, sadržaj naše propagande mora biti takav i samo takav. I najmanji ustupak revolucionarnom odbranaštvu jeste izdaja socijalizma, potpuno odricanje od internacionalizma, ma kakvim se lepim frazama, ma kakvim se „praktičnim“ obzirima to pravdalo.

Parola „dole rat“ tačna je, naravno, ali ona ne uzima u obzir specifičnost zadataka momenta, nužnost da se drukčije pride širokoj masi. Ona je slična, po mome mišljenju, paroli „dole car“, s kojom je nevešti agitator „dobrog starog vremena“ išao prosto i pravo u selo — i dobijao batine. Masovni predstavnici revolucionarnog odbranaštva su dobronamerni, — ne što se tiče pojedinca, nego što se tiče klase, tj. oni pripadaju klasama (radnici i siromašni seljaci) koje stvarno od aneksija i od tlačenja tuđih naroda ništa ne dobijaju. Oni nisu ono što su buržuji i gospoda „inteligenti“, koji vrlo dobro znaju da nije moguće odreći se aneksija ne odrekavši se od vladavine kapitala i koji sramno obmanjuju mase lepom frazom, odricanjima bez granica, obećanjima bez broja.

Masovni predstavnik odbranaštva gleda na stvar jednostavno, kao običan čovek: „ja neću aneksiju, na mene „navaljuje“ Nemač, dakle, ja branim pravednu stvar, a ne nikako nekakve imperijalističke interese“. Takvom čoveku treba objašnjavati i objašnjavati da se ne radi o njegovim ličnim željama, nego o odnosima i uslovima masovnim, klasnim, političkim, da se radi o povezanosti rata s interesima kapitala i s međunarodnom mrežom banaka itd. Samo takva borba protiv odbranaštva je ozbiljna i obećava uspeh — može biti ne mnogo brz, ali siguran i trajan.

Na koji je način moguće svršiti rat?

10. Rat ne može svršiti „želja“. Njega ne može svršiti odluka jedne strane. Njega ne može svršiti „zabadanje bajoneta u zemlju“, da upotrebim izraz jednog vojnika - odbranaša.

Rat ne može svršiti „sporazum“ socijalista raznih zemalja, „istupanje“ proletera svih zemalja, „volja“ naroda itd. — sve fraze te vrste kojih su puni članci odbranaških i polu odbranaških, polu internacionalističkih novina, a tako isto i bezbrojne rezolucije, apeli, manifesti, rezolucije Sovjeta vojničkih i radničkih deputata, — sve te fraze nisu ništa drugo do puste, nevine, dobre želje sitnih buržuja. Ništa nije štetnije od takvih fraza o „manifestovanju“ (volje) naroda za mirom“, o redu revolucionarnih akcija proletarijata (posle ruskog „red“ je na nemačkom) itd. Sve je to ljublanština, sve su to slatki snovi, sve je to igranje s „političkim kampanjama“, u stvari ponavljanje basne s mačkom Vaskom.

Rat nije izazvala zla volja grabljivaca-kapitalista, iako se on, nesumnjivo, samo u njihovu interesu vodi, samo njih bogati. Rat je izazvan razvitkom svetskog kapitala za pola veka, milijardama njegovih niti i veza. Ne može se iskočiti iz imperijalističkog rata, ne može se izvojevati demokratski, ne nasilnički, mir, bez obaranja vlasti kapitala, bez prelaza državne vlasti na drugu klasu, na proletarijat.

Ruska revolucija od februara-marta 1917 bila je početak pretvaranja imperijalističkog rata u građanski rat. Ta revolucija učinila je prvi korak k završetku rata. Tek drugi korak može obezbediti njegov svršetak, naime: prelaz državne vlasti na proletarijat. To će biti početak svetskog „proboja fronta“ — fronta interesa kapitala, i samo probivši taj front, proletarijat može izbaviti čovečanstvo od strahota rata, doneti mu blagodeti trajnog mira.

I do samog takvog „proboja fronta“ kapitala dovela je već ruska revolucija proletarijat Rusije, stvorivši sovjete radničkih deputata.

Novi tip države koji izrasta u našoj revoluciji

11. Sovjeti radničkih, vojničkih, seljačkih i dr. deputata nisu shvaćeni ne samo u tom smislu što je većini nejasan njihov klasni značaj, njihova uloga u ruskoj revoluciji. Oni nisu shvaćeni ni u tom smislu da oni predstavljaju nov oblik, tačnije, nov tip države.

Najsavršeniji, najrazvijeniji tip države među buržoaskim državama jeste tip parlamentarne demokratske republike: vlast pripada parlamentu; državna mašina, aparat i organ

upravljanja, obična je: stajaća vojska, policija i činovništvo, faktički nesmenljivo, privilegovano, koje stoji iznad naroda.

Ali revolucionarne epohe, počevši od kraja XIX veka, izdižu viši tip demokratske države, države koja u nekim odnosima već prestaje, kako Engels kaže, biti država, „nije država u pravom smislu reči“. To je država tipa Pariske komune, koja od naroda odvojenu vojsku i policiju zamenjuje direktnim i neposrednim naoružanjem samog naroda. U tome je suština Komune, koju su oblagali i oklevetali buržoaski pisci, kojoj su pogrešno pripisivali, između ostalog, i to da ima nameru da odmah „ uvede“ socijalizam.

Baš državu takvog tipa počela je stvarati ruska revolucija 1905 i 1917 godine. Republika sovjeta radničkih, vojničkih, seljačkih i dr. deputata, koje ujedinjuje Sveruska ustavotvorna skupština narodnih predstavnika ili Sovjet sovjeta i t.sl. — eto šta već ulazi u život kod nas sad, u danom momentu, inicijativom mnogomilionskog naroda, koji na svoju ruku stvara demokratiju kakvu on hoće, koji ne čeka ni dok gospoda profesori-kadeti napišu svoje projekte zakona za parlamentarnu buržoasku republiku, — ni dok se pedanti i rutineri sitnoburžoaske „socijal-demokratije“, kao g. Plehanov ili Kaucki, odreknu svog izopačavanja učenja marksizma u pitanju o državi.

Marksizam se razlikuje od anarhizma time što priznaje nužnost države i državne vlasti u revolucionarnom periodu uopšte, u eposi prelaza od kapitalizma k socijalizmu napose.

Marksizam se razlikuje od sitnoburžoaskog, oportunističkog „socijal-demokratizma“ gospode Plehanova, Kauckog i K^o time što za pomenute periode priznaje nužnost ne države kao što je obična parlamentarna buržoaska republika, nego države kao što je Pariska komuna.

Glavne razlike između ovog drugog tipa države i starog tipa jesu ove:

Od parlamentarne buržoaske republike povratak na monarhiju sasvim je lak (što je i dokazala istorija), jer ostaje netaknuta čitava mašina ugnjetavanja: vojska, policija, činovništvo. Komuna i sovjeti radničkih, vojničkih, seljačkih itd. deputata razbijaju i odstranjuju tu mašinu.

Parlamentarna buržoaska republika skučava, guši samostalan politički život masa, njihovo neposredno učešće u demokratskoj izgradnji celog državnog života odozdo do gore. Sa sovjeticima radničkih i vojničkih deputata — stvar stoji obrnuto.

Oni reprodukuju onaj tip države koji je izgrađivala Pariska komuna i koji je Marks nazvao pronadenim, „naposletku, političkim oblikom u kojem se može izvršiti ekonomsko oslobođenje trudbenika“.

Obično iznose protiv toga: ruski narod još nije pripremljen za „uvođenje“ Komune. To je argumenat feudalaca koji su govorili o nepripremljenosti seljaka za slobodu. Nikakvih preobražaja koji nisu apsolutno sazreli i u ekonomskoj stvarnosti i u svesti ogromne većine naroda Komuna, tj. sovjeti radničkih i seljačkih deputata, ne „uvodi“, ne misli „uvoditi“ i ne sme uvoditi. Ukoliko su jači ekonomski krah i kriza koju donosi rat, utoliko je intenzivnija potreba za najsavršenijim političkim oblikom koji olakšava lečenje strašnih rana koje je rat naneo čovečanstvu. Ukoliko ruski narod ima manje organizacionog iskustva, utoliko odlučnije treba da pristupa organizacionoj izgradnji sam narod, a ne isključivo buržoaski politikanti i činovnici s „unosnim mestašcima“.

Ukoliko brže zbacimo sa sebe stare predrasude izopačenog od strane gospode Plehanova, Kauckog i K° marksizma, pseudo marksizma, ukoliko revnosnije prionemo da pomažemo narodu da stvara odmah i svugde sovjete radničkih i seljačkih deputata, da uzima u svoje ruke sav život, ukoliko više budu gospoda Ljvovi i K° otezali saziv Ustavotvorne skupštine, utoliko će biti lakše narodu izvršiti (preko Ustavotvorne skupštine ili mimo nje ako je Ljvov ne sazove još za dugo) izbor u korist Republike sovjeta radničkih i seljačkih deputata. Pogreške u novoj organizacionoj izgradnji koju ostvaruje sam narod neizbežne su u početku, ali bolje je grešiti i ići napred, nego čekati dok profesori-pravnici koje saziva g. Ljvov napišu zakone o sazivu Ustavotvorne skupštine i o ovekovećivanju parlamentarne buržoaske republike, o ugušivanju sovjeta radničkih i seljačkih deputata.

Ako se mi organizujemo i vešto povedemo svoju propagandu, ne samo proleter i devet desetina seljaštva biće protiv ponovnog uspostavljanja policije, protiv nesmenljivog i privilegovanog činovništva, protiv odvojene od naroda vojske. A jedino u tome i jeste novi tip države.

12. Zamena policije narodnom milicijom — jeste preobražaj koji proizilazi iz celog toka revolucije i koji se sad sprovodi u život u većini mesta Rusije. Mi moramo objašnjavati masama da je u većini buržoaskih revolucija običnog tipa takav preobražaj bio vrlo kratkog veka, i da je buržoazija, čak najdemokratskija i republikanska, ponovo uspostavljala policiju starog, carističkog tipa, odvojenu od naroda, policiju pod komandom buržuja, kadru da na sve moguće načine ugnjetava narod.

Da bi se sprečilo ponovno uspostavljanje policije, ima samo jedno sredstvo: stvaranje opšte-narodne milicije, njeno stapanje s vojskom (zamena stajaće vojske opštim naoružanjem naroda). U takvoj miliciji moraju učestvovati svi građani i građanke od 15 do 65 godina, ako se sme tim otprilike uzetim granicama starosti odrediti učešće dečaka i devojčica i staraca i starica. Kapitalisti moraju plaćati najamnim radnicima, poslugu itd. za dane koje su ovi posvetili javnoj službi u miliciji. Bez privlačenja žena k samostalnom učešću ne samo u političkom životu uopšte nego i k stalnoj, opštoj javnoj službi ne može biti ni govora ne samo o socijalizmu nego ni o potpunoj i čvrstoj demokratiji. A funkcije „policije“ kao što su staranje o bolesnicima, o besprizornoj deci, o zdravoj ishrani itd., uopšte ne mogu biti na zadovoljavajući način ostvarene bez ravnopravnosti žena na delu, a ne samo na papiru.

Sprečiti ponovno uspostavljanje policije, privući organizacione snage celog naroda stvaranju opšte milicije — to su zadaci koje proletarijat mora nositi u mase u interesu čuvanja, učvršćivanja i razvijanja revolucije.

Agrarni i nacionalni program

13. Mi danas ne možemo tačno znati da li će se u najbližoj budućnosti razviti snažna agrarna revolucija u ruskom selu. Mi ne možemo znati koliko je upravo duboka klasna podela seljaštva, koja se u poslednje vreme nesumnjivo produbila, podela na nadničare, najamne radnike i siromašne seljake („poluproletere“), s jedne strane, — i seljake imućne i srednje (kapitaliste i kapitalistiće), s druge strane. Ta pitanja rešiće i može rešiti samo iskustvo.

Ali mi pošto poto moramo, kao partija proletarijata, odmah istupiti ne samo s agrarnim (zemljišnim) programom nego i s propagandom da se odmah ostvare praktične mere koje su ostvarljive i koje su u interesu seljačke agrarne revolucije u Rusiji.

Mi moramo tražiti nacionalizaciju celokupne zemlje, tj. prelaz celokupne zemlje u državi u svojini centralne državne vlasti. Ta vlast mora određivati veličinu i dr. fonda za kolonizaciju, donositi zakone za zaštitu šuma, za melioracije itd., apsolutno zabranjivati svako posredništvo između vlasnika zemlje — države i njenog zakupca — domaćina (zabranjivati svaki podzakup). Ali celokupno raspolaganje zemljom, celokupno utvrđivanje lokalnih uslova posedovanja i uživanja mora biti potpuno i isključivo ne u birokratskim, činovničkim rukama, nego u rukama oblasnih i mesnih sovjeta seljačkih deputata.

U interesu poboljšanja tehnike proizvodnje žita i razmera proizvodnje, a tako isto i u interesu razvika racionalnog krupnog gazdinstva i društvene kontrole nad njim, mi moramo u samim seljačkim komitetima raditi na tome da se od svakog konfiskovanog spahijskog imanja stvori krupno uzorno gazdinstvo, pod kontrolom sovjeta nadničarskih deputata.

Nasuprot sitno buržoaskoj frazi i politici koja vlada kod esera, naročito u praznim razgovorima o normi prema „potrebama“ ili prema „radu“, o „socijalizaciji zemlje“ itd., partija proletarijata mora objašnjavati da sistem sitnog gazdinstva pri robnoj proizvodnji nije u stanju da spase čovečanstvo od bede i ugnjetavanja masa. Ne cepajući odmah i obavezno soviete seljačkih deputata, partija proletarijata mora objašnjavati nužnost posebnih sovjeta nadničarskih deputata i posebnih sovjeta deputata siromašnih (polu proleterskih) seljaka, ili, u najmanju ruku, posebnih stalnih savetovanja deputata tog klasnog položaja, kao zasebnih frakcija ili partija u okviru opštih sovjeta seljačkih deputata. Bez toga sve sladunjave sitno buržoaske fraze narodnjaka o seljaštvu uopšte biće prikrivanje obmanjivanja neimućne mase od strane imućnog seljaštva, koje predstavlja samo jednu vrstu kapitalista.

Nasuprot buržoasko liberalnoj ili čisto činovničkoj propagandi kojom se bave mnogi eseri i sovjeti radničkih i vojničkih deputata savetujući seljacima da ne uzimaju spahijsku zemlju i da ne počinju agrarnu reformu pre saziva Ustavotvorne skupštine, partija proletarijata mora pozivati seljake da odmah, samovlasno ostvare agrarnu reformu i da odmah konfiskuju spahijsku zemlju na osnovu odluka mesnih seljačkih deputata. Naročito je važno pri tome insistirati na potrebi povećanja proizvodnje životnih namirnica za vojnike na frontu i za gradove, — na apsolutnoj nedopuštenosti ma kakve štete ili kvarenja što se tiče stoke, oruđa, mašina, zgrada, itd. itd.

14. U nacionalnom pitanju proleterska partija mora braniti, pre svega, proklamovanje i neodložno ostvarenje potpune slobode otcepljenja od Rusije svih nacija i narodnosti koje je ugnjetavao carizam, koje su bile nasilno prisajedinjene ili nasilno držane u granicama države, tj. koje su bile anektirane.

Sve izjave, deklaracije i manifesti o odricanju od aneksija za kojima ne ide ustopice realno ostvarenje slobode otcepljenja svode se na buržoasko obmanjivanje naroda ili na sitno buržoaske nevine želje.

Proleterska partija ide za tim da ostvari što je moguće krupniju državu, jer je to korisno za trudbenike, ona ide za tim da zbliži i još više stopi nacije, ali taj cilj ona želi da postigne ne nasiljem, nego isključivo slobodnim, bratskim savezom radnika i radnih masa svih nacija.

Ukoliko bude republika Rusija demokratskija, ukoliko se ona uspešnije organizuje u republiku sovjeta radničkih i seljačkih deputata, utoliko će jača biti snaga dobrovoljnog stremjenja takvoj republici kod radnih masa svih nacija.

Potpuna sloboda otcepljenja, najšira lokalna (i nacionalna) autonomija, detaljno razrađene garancije prava nacionalne manjine — to je program revolucionarnog proletarijata.

Nacionalizacija banaka i kapitalističkih sindikata

15. Partija proletarijata nikako ne može postavljati sebi za cilj „uvođenje“ socijalizma u zemlji sitnog seljaštva dok ogromna većina stanovništva ne postane svesna nužnosti socijalističke revolucije.

Ali samo buržoaski sofisti, koji se kriju iza „gotovo-marksističkih“ reči, mogu iz te istine izvoditi pravdanje politike koja bi odugovlačila neodložne revolucionarne mere koje su potpuno sazrele praktično, koje je najčešće za vreme rata ostvario niz buržoaskih država, koje su preko potrebne za borbu protiv potpune ekonomske dezorganizacije koja je na domaku i gladi koja pretila.

Mere kao što su nacionalizacija zemlje, svih banaka i kapitalističkih sindikata ili, u najmanju ruku, neodložno uvođenje kontrole nad njima od strane sovjeta radničkih deputata itd., što nikako ne znači „uvođenje“ socijalizma, moraju se bezuslovno braniti i, po mogućnosti, ostvarivati revolucionarnim putem. Bez takvih mera, koje predstavljaju samo korake k socijalizmu i koje su potpuno ostvarljive ekonomski, nije moguće lečiti rane koje je zadao rat i sprečiti krah koji pretila, a prezati od nasrtaja na nečuveno visoke profite kapitalista i bankara, koji se baš „na ratu“ naročito skandalozno bogate, partija revolucionarnog proletarijata neće nikad.

Situacija u socijalističkoj Internacionali

16. Međunarodne dužnosti radničke klase Rusije baš sad se s naročitom snagom izdižu na prvi plan. Danas se u internacionalizam ne kune samo onaj ko je lenj; čak šovinisti-odbranaši, čak gospoda Plehanov i Potresov, čak Kerenski naziva sebe internacionalistom. Utoliko je preča dužnost proletera da sa svom jasnoćom, preciznošću, određennošću suprotstavi internacionalizam na delu internacionalizmu na rečima.

Goli apeli na radnike svih zemalja, prazna uveravanja u svoju odanost internacionalizmu, pokušaji da se neposredno ili posredno utvrdi „red“ akcija revolucionarnog proletarijata u raznim zaraćenim zemljama, naprezanja da se sklopi „sporazum“ među socijalistima zaraćenih zemalja o revolucionarnoj borbi, petljanje sa socijalističkim kongresima radi kampanje za mir itd. itd. — sve je to po svom objektivnom značenju, ma koliko bili iskreni tvorci takvih ideja, takvih pokušaja ili takvih planova, sve je to samo frazerstvo, u najboljem slučaju — nevine, dobre želje, koje služe samo za prikrivanje obmanjivanja masa od strane šovinista. Francuski socijal-šovinisti, koji su najveštiji, najiskusniji u metodima parlamentarnih prevara, odavno su tukli rekord što se tiče nečuvano bučnih i zvučnih pacifističkih i internacionalističkih fraza, spojenih s nečuvano bezočnom izdajom socijalizma i Internationale, ulazeći u vlade koje vode imperijalistički rat, glasajući za kredite ili za zajmove (kao Čheidze, Skobeljev, Cereteli, Steklov u poslednje vreme u Rusiji), protiveći se revolucionarnoj borbi u svojoj sopstvenoj zemlji itd. itd.

Dobri ljudi često zaboravljaju surovu, svirepu situaciju svetskog imperijalističkog rata. Ta situacija ne trpi fraze, ona se podsmeva nevinim, sladunjavim, željama.

Internationalizam na delu — jedan je i samo jedan: požrtvovan rad na razvijanju revolucionarnog pokreta i revolucionarne borbe u svojoj zemlji, pomaganje (propagandom, simpatijama, materijalno) te iste borbe, te iste linije, i samo nje, u svim zemljama bez izuzetka.

Sve je drugo obmanjivanje i manilovština. Tri struje izradio je međunarodni socijalistički i radnički pokret za nešto više od dve godine rata, u svim zemljama, i ko silazi s realnog tla priznavanja tih triju struja, njihove analize, dosledne borbe za internacionalističku struju na delu, — taj osuđuje sebe na slabost, bespomoćnost i pogreške.

Te tri struje jesu:

1) Socijal-šovinisti, tj. socijalisti na rečima, šovinisti na delu — to su ljudi koji priznaju „odbranu otadžbine“ u imperijalističkom (i, pre svega, u ovom imperijalističkom) ratu.

Ti ljudi su naši klasni neprijatelji. Oni su prešli na stranu buržoazije. Takva je većina zvaničnih vođa zvanične socijal-demokratije u svim zemljama. Gospoda Plehanov i K° u Rusiji, Šajdemani u Nemačkoj, Renodel, Ged, Samba u Francuskoj, Bisolati i K° u Italiji, Hajndman, fabijanci i „laburisti“ (vođe „radničke partije“) u Engleskoj, Branting i K° u Švedskoj, Trulstra i njegova partija u Holandiji, Stauning i njegova partija u Danskoj, Viktor Berger i dr. „branioci otadžbine“ u Americi itd.

2) *Druga struja — takozvani „centar“ — to su ljudi koji se kolebaju između socijal-šovinista i internacionalista na delu.*

Ceo „centar“ kune se i zaklinje da su oni marksisti, internacionalisti, da su oni za mir, za sve moguće „pritiske“ na vlade, za sve moguće „zahteve“ svojoj vladi o „manifestovanju volje naroda za mirom“, za sve moguće kampanje u korist mira, za mir bez aneksija itd. itd. — i za mir sa socijal-šovinistima. „Centar“ je za „jedinstvo“, „centar“ je protivnik rascepa.

„Centar“ — to je carstvo lepe sitnoburžoaske fraze, internacionalizma na rečima, kukavičkog oportunitizma i ugađanja socijal-šovinistima na delu.

Čvor pitanja je u tome što „centar“ nije uveren u nužnost revolucije protiv svojih vlada, ne propoveda je, ne vodi požrtvovanu revolucionarnu borbu, izmišlja najtrivijalnije i arhi „marksističke“ izgovore.

Socijal-šovinisti su naši klasni neprijatelji, buržuji u radničkom pokretu. Oni predstavljaju sloj, grupe, tanke slojeve radnika koji su objektivno potkupljeni od buržoazije (bolja plata, počasna mesta itd.) i koji pomažu svojoj buržoaziji da pljačka i davi male i slabe narode, da se bori radi podele kapitalističkog plena.

„Centar“ — to su rutineri, ljudi koje je izjela gnjila legalnost, koje je iskvarila atmosfera parlamentarizma itd., činovnici koji su navikli na topla mestašca i na „miran“ rad. Istorijski i ekonomski govoreći, oni ne predstavljaju poseban sloj, oni predstavljaju samo prelaz od izživljenog perioda radničkog pokreta, od perioda 1871—1914, od perioda koji je dao mnogo dragocenog, naročito u neophodnoj za proletarijat veštini laganog, disciplinovanog, sistematskog organizacionog rada u širokim i najširim razmerama — k periodu novom, koji je postao objektivno nužan od momenta prvog svetskog imperijalističkog rata koji je počeo eru socijalne revolucije.

Glavni vođa i predstavnik „centra“ — Karl Kaucki, najistaknutiji autoritet II (1889—1914) Internacionale, primer je potpunog kraha marksizma, nečuvene bezkarakternosti, najmizernijih kolebanja i izdaja počev od avgusta 1914. Struja „centra“ — to su Kaucki, Haze, Ledebur, takozvana „radnička ili radna zajednica“ u Rajhstagu; u Francuskoj — Longe, Presman i takozvani „minoriteri“ (menjševici) uopšte; u Engleskoj — Filip Snouden, Ramzej Magdonald i mnoge druge vođe „nezavisne radničke partije“ i delom britanske socijalističke partije; Moris Hilkvit i mnogi drugi u Americi; Turati, Treves, Modiljani itd. u

Italiji; Robert Grim itd. u Švajcarskoj; Viktor Adler i K^o u Austriji; partija O. K., Akselrod, Martov, Čheidze, Cereteli i dr. u Rusiji itd.

Razumljivo je da pojedina lica ponekad prelaze, ni sama ne primećujući, s pozicije socijal-šovinizma na poziciju „centra“ i obrnuto. Svaki marksist zna da se klase razlikuju jedna od druge i pored slobodnog prelaza pojedinih lica iz klase u klasu; tako se i struje u političkom životu razlikuju jedna od druge i pored slobodnog prelaza pojedinih lica iz jedne struje u drugu, i pored pokušaja i napora da se struje stope.

3) Treća struja — to su internacionalisti na delu, koje najpribližnije izražava „Cimervaldska levica“ (mi preštampano u prilogu njen manifest od septembra 1915, da bi čitaoci mogli videti iz originala kako je postala ta struja).[V]

Glavna karakteristika: potpun raskid i sa socijal-šovinizmom i s „centrom“. Požrtvovana revolucionarna borba protiv svoje imperijalističke vlade i svoje imperijalističke buržoazije. Princip: „glavni neprijatelj je u sopstvenoj zemlji“. Nemilosrdna borba protiv sladunjave socijal-pacifističke (socijal-pacifist — socijalist na rečima, buržoaski pacifist na delu; buržoaski pacifisti maštaju o večnom miru bez obaranja jarma i vladavine kapitala) fraze i protiv ovih izgovora kojima je cilj poricanje mogućnosti ili umesnosti ili oportunističke revolucionarne borbe proletarijata i proleTERSKE, socijalističke revolucije u vezi s ovim ratom.

Najistaknutiji predstavnici te struje: u Nemačkoj — „grupa Spartakus“, ili „grupa Internacionala“, s Karlom Lipknehtom kao svojim članom. Karl Lipkneht je najčuveniji predstavnik te struje i nove, prave, proleTERSKE Internacionalne.

Karl Lipkneht je pozvao radnike i vojnike Nemačke da okrenu oružje protiv svoje vlade. Karl Lipkneht činio je to otvoreno s tribine parlamenta (Rajhstaga). A zatim je otišao na Potsdamski trg, jedan od najvećih trgova Berlina, s ilegalno štampanim lecima, na demonstraciju, bacivši parolu „dole vlada“. Njega su uhapsili i osudili na robiju. On sad sedi na robiji u Nemačkoj, kao što sede uopšte stotine, ako ne hiljade, pravih socijalista Nemačke u zatvorima zbog borbe protiv rata.

Karl Lipkneht je vodio nemilosrdnu borbu u govorima i pismima ne samo protiv svojih Plehanova, Potresova (Šajdemana, Legina, Davida i K^o) nego i protiv svojih ljudi centra, protiv svojih Čheidzea, Ceretelija, (protiv Kauckog, Hazea, Ledebura i K^o).

Karl Lipkneht i njegov prijatelj Oto Rile, njih dvojica od sto i deset poslanika, prekršili su disciplinu, razbili „jedinstvo“ s „centrom“ i šovinistima, pošli su protiv svih. Samo Lipkneht predstavlja socijalizam, proletersku stvar, proletersku revoluciju. Sva je ostala nemačka socijal-demokratija, kako je tačno rekla Roza Luksemburg (takođe član i jedan od vođa „grupe Spartakus“), —smrdljivi leš.

Druga grupa internacionalista na delu u Nemačkoj jeste grupa oko bremenskog lista „Radnička politika“.

U Francuskoj su najbliži internacionalistima na delu — Lorio i njegovi prijatelji (Burderon i Merem srozali su se na socijal-pacifizam), i Francuz Anri Gilbo, koji izdaje u Ženevi časopis „Sutra“, u Engleskoj — list „Tredjunionist“ i deo članova Britanske socijalističke partije i Nezavisne radničke partije (na pr. Vilijam Rasel, koji je otvoreno pozivao na rascep s vođama koji su izdali socijalizam), škotski učitelj socijalista Maklin, kojeg je engleska buržoaska vlada osudila na robiju zbog revolucionarne borbe protiv rata; stotine socijalista Engleske nalaze se u zatvorima zbog istih krivica. Oni i samo oni su internacionalisti na delu; u Americi — „Socijalistička radnička partija“ i oni elementi u oportunističkoj „Socijalističkoj partiji“ koji su januara 1917 počeli da izdaju list „Internacionalist“; u Holandiji — partija „tribunista“, koji izdaju list „Tribuna“ (Panekuk, Herman Gorter, Vejnkop, Henrijeta Roland-Holst), koja je u Cimervaldu pripadala centru, a sad je prešla k nama; u Švedskoj — partija mladih ili levih, s vođama kao što su Lindhagen, Ture Nerman, Karlson, Strem, 3. Heglund, koji je lično učestvovao u Cimervaldu u osnivanju „Cimervaldske levice“ i koji je sad osuđen na zatvor zbog revolucionarne borbe protiv rata; u Danskoj — Trir i njegovi prijatelji koji su izišli iz sad potpunoburžoaske „socijal-demokratske“ partije Danske, partije kojoj je na čelu ministar Stauning; u Bugarskoj — „tesnjaki“; u Italiji — najbliži je sekretar partije Konstantin Ladzari i redaktor centralnog lista „Napred“ Serati; u Poljskoj — Radek, Hanecki i druge vođe socijal-demokratije sa „Zemaljskom upravom“ na čelu; Roza Luksemburg, Tiška i druge vođe socijal-demokratije s „Glavnom upravom“ na čelu; u Švajcarskoj — oni levi koji su sastavili motivaciju „referenduma“ (januar 1917) radi borbe protiv socijal-šovinista i „centra“ svoje zemlje i koji su na ciriškom kantonalnom socijalističkom kongresu u Tesu, 11 februara 1917, predložili principijelno-revolucionarnu rezoluciju protiv rata; u Austriji — mladi prijatelji Fridriha Adlera na levisi koji su delom radili u klubu „Karl Marks“ u Beču, — u klubu koji je sad zatvorila ultra reakcionarna austrijska vlada, koja mori Fr. Adlera zbog njegova junačkog iako ne mnogo promišljenog pucanja na ministra itd. itd.

Stvar nije u nijansama, kojih ima i među levima. Stvar je u struji. Suština je u tome što nije lako biti internacionalist na delu u eposi strašnog imperijalističkog rata. Takvih ljudi je malo, ali samo je u njima — sva budućnost socijalizma, samo su oni — vođe masa, a ne kvaritelji masa.

Razlika među reformistima i revolucionarima, među socijal-demokratima, među socijalistima uopšte, morala je, s objektivnom neizbežnošću, pretrpeti promenu u uslovima imperijalističkog rata. Ko se ograničava na „zahteve“ buržoaskim vladama da sklope mir ili „da manifestuju volju naroda za mirom“ itd., taj se u stvari srozava na reforme. Jer pitanje rata, objektivno, postavlja se samo revolucionarno.

Nema izlaza iz rata, izlaza koji vodi demokratskom, ne nasilničkom miru, oslobođenju naroda od ropstva plaćanja milijardnih kamata gospodi kapitalistima koji se bogate na „ratu“, — nema drugog izlaza osim revolucije proletarijata.

Od buržoaskih vlada mogu se i moraju tražiti najrazličitije reforme, ali se ne može, a da se ne padne u manilovštinu, u reformizam, tražiti od tih hiljadama niti imperijalističkog kapitala sputanih ljudi i klasa da raskinete niti, a bez tog raskidanja svi razgovori o ratu protiv rata — prazne su fraze koje obmanjuju.

„Kauckijanski“, „centar“ — to su revolucionari na rečima, reformisti na delu, — internacionalisti na rečima, pomagači socijal-šovinizma na delu.

Krah Cimervaldske Internacionale. — Neophodno je osnovati treću
Internacionalu

17. Cimervaldska Internacionala od samog početka stala je na kolebljivu, „kauckijansku“, „centrovsku“ poziciju, što je i nateralo cimervaldsku levicu da se odmah ogradi, izdvoji, istupi sa svojim manifestom (štampanim u Švajcarskoj na ruskom, nemačkom i francuskom jeziku).

Glavni nedostatak Cimervaldske Internacionale — uzrok njeog kraha (jer ona je već pretrpela idejno-politički krah) — jesu kolebanja, neodlučnost u najvažnijem pitanju, koje praktično sve uslovljava, u pitanju potpunog raskida sa socijal-šovinizmom i sa socijal-šovinističkom starom Internacionalom s Vanderveldom, Hismansom u Hagu (Holandija) i drugima na čelu.

Kod nas se još ne zna da su cimervaldska većina baš kauckijanci. A međutim to je osnovna činjenica koja se ne sme smetati s uma i koja je sad u Zapadnoj Evropi opšte poznata. Čak i šovinist, krajnji nemački šovinist Hajlman, redaktor arhišoviniističkih „Hemničkih novina“ i saradnik arhišoviniističkog Parvusovog „Zvona“ (dabogme, „socijal-demokrat“ i vatreni pristalica „jedinstva“ socijal-demokratije) — morao je priznati u štampi da su centar ili „kauckijanstvo“ i cimervaldska većina jedno isto.

A kraj 1916 i početak 1917 godine definitivno su potvrdili tu činjenicu. I pored toga što je Kintalski manifest osudio socijal-pacifizam, sva cimervaldska desnica, sva cimervaldska većina srozala se na socijal-pacifizam: Kaucki i K° u nizu govora u januaru i februaru 1917; Burderon i Merem u Francuskoj, glasajući jednodušno sa socijal-šovinistima za pacifističke rezolucije socijalističke partije (decembar 1916) i „generalne konfederacije rada“ (tj. Opšte nacionalne organizacije francuskih sindikata, takođe u decembru 1916); Turati i K° u Italiji, gde je cela partija zauzela socijal-pacifistički stav, a Turatiju su se lično „omakle“ (i ne slučajno, naravno) nacionalističke fraze, koje ulepšavaju imperijalistički rat, u govoru od 17 decembra 1916.

Predsednik Cimervalda i Kintala Robert Grim stupio je u januaru 1917 u savez sa socijal-šovinistima svoje partije (Grojlh, Pfliger, Gustav Miler i dr.) protiv internacionalista na delu.

Na dva savetovanja cimervaldovaca raznih zemalja, u januaru i februaru 1917, to dvojako i dvolično držanje cimervaldske većine formalno su žigosali levi internacionalisti nekih zemalja: Mincenberg, sekretar međunarodne omladinske organizacije i redaktor odličnog internacionalističkog lista „Omladinska Internacionala“; Zinovjev, predstavnik CK naše partije; K. Radek, predstavnik poljske s.-d. partije („zemaljska uprava“); Hartštajn, nemački socijal-demokrat, član „Grupe Spartakus“.

Ruskom proletarijatu je mnogo dato; radničkoj klasi još nigde na svetu nije pošlo za rukom da razvije takvu revolucionarnu energiju kao u Rusiji. Ali kome je mnogo dato, od toga se mnogo i traži.

Ne sme se više trpeti cimervaldska močvara. Ne sme se zbog cimervaldskih „kauckijanaca“ ostati i dalje u poluvezi sa šovinističkom Internacionalom Plehanova i Šajdemana. Treba raskinuti s tom Internacionalom odmah. Treba ostati u Cimervaldu samo radi informacije.

Treba da osnujemo baš mi, baš sad, bez oklevanja, novu revolucionarnu, proletersku Internacionalu, ili tačnije da se ne bojimo javno priznati da je ona već osnovana i da radi.

To je Internacionala onih „internacionalista na delu“ koje sam tačno pobrojio gore. Oni i samo oni su predstavnici revolucionarno internacionalističkih masa, a ne kvaritelji masa.

Ako je malo takvih socijalista, neka svaki ruski radnik zapita sebe: je li bilo mnogo svesnih revolucionara u Rusiji uoči februarske i martovske revolucije 1917 godine?

Stvar nije u broju, nego u pravilnom izražavanju ideja i politike stvarno revolucionarnog proletarijata. Suština nije u „proklamovanju“ internacionalizma, nego u tome da čovek ume biti, i u najtežim vremenima, internacionalist na delu.

Nećemo se zavaravati nadom u sporazume i međunarodne kongrese. Međunarodni odnosi, dok traje imperijalistički rat stegnuti su gvozdanim kleštima imperijalističko buržoaske vojne diktature. Ako čak „republikanac“ Miljukov, koji mora da trpi pobočnu vladu Sovjeta radničkih deputata, nije pustio u Rusiju, u aprilu 1917, švajcarskog socijalista, sekretara partije, internacionalista, učesnika Cimervalda i Kintala, Frica Platena, iako je ovaj oženjen, Ruskinjom, iako je putovao rođacima svoje žene, iako je učestvovao u revoluciji 1905 godine u Rigi, sedeo zbog toga u ruskom zatvoru, položio kauciju, da bi se oslobodio, carskoj vladi, hteo da dobije tu kauciju natrag — kad je „republikanac“ Miljukov mogao učiniti to u Rusiji u aprilu 1917, onda možemo misliti koliko vrede odricanja i obećanja, fraze i deklaracije o miru bez aneksija itd. od strane buržoazije.

A hapšenje Trockog od strane engleske vlade? A nepuštanje Martova iz Švajcarske, a nade da će Martov biti namamljen u Englesku gde ga čeka sudbina Trockog?

Nećemo se podavati iluzijama. Nisu potrebne samoobmane.

„Čekati“ međunarodne kongrese ili savetovanja — znači biti izdajnik internacionalizma, čim je dokazano da čak ni iz Štokholma ne puštaju k nama ni socijaliste koji su verni internacionalizmu ni njihova pisma, i pored potpune mogućnosti i pored potpune svireposti vojne cenzure.

Ne „čekati“, nego odmah osnovati treću Internacionalu mora naša partija, — i stotine socijalista u zatvorima Nemačke i Engleske dahnuće lakše dušom, — hiljade i hiljade nemačkih radnika koji sad priređuju štrajkove i demonstracije, kojih se plaši hulja i razbojnik Vilhelm, pročitace u ilegalnim lecima o našoj odluci, o našem bratskom poverenju Karlu Lipknehtu i samo njemu, o našoj odluci da se borimo isadprotiv „revolucionarnog odbranaštva“, — pročitace to i postace čvrsti u svom revolucionarnom internacionalizmu.

Kome je mnogo dato, od toga se mnogo i traži. Nema u svetu zemlje u kojoj bi sad bilo toliko slobode koliko u Rusiji. Iskoristimo tu slobodu ne za propagandu pomaganja buržoazije ili buržoaskog „revolucionarnog odbranaštva“, nego za smelo i pošteno, proletersko i lipknehtovsko, —osnivanje treće Internacionale, Internacionale koja je zakleti neprijatelj i izdajnika — socijal-šovinista i kolebljivih ljudi „centra“.

18. O tome da o ujedinjenju socijaldemokrata u Rusiji ne može biti ni govora, ne treba trošiti mnogo reči posle onog što je rečeno.

Bolje je ostati još samo s jednim, kao Lipkneht, — ato znači ostati s revolucionarnim proletarijatom, — nego i za trenutak dopustiti pomisao o ujedinjenju s partijom O. K., s Čheidzeom i Ceretelijem koji trpe blok s Potresovom u „Radničkim novinama“, koji glasaju za zajam u Izvršnom komitetu Sovjeta radničkih deputata, koji su se srozali na „odbranaštvo“.

Neka mrtvi sahranjuju svoje mrtvace.

Ko hoće da pomogne onima koji se kolebaju, taj mora početi od toga što će sam prestati da se koleba.

Kakvo treba da bude ime naše partije koje bi bilo naučno tačno i koje bi politički pomagalo bistrenje svesti proletarijata?

19. Prelazim na poslednju tačku, na ime naše partije. Mi treba da se nazovemo Komunistička partija, — kako su sebe nazivali Marks i Engels.

Mi moramo ponoviti da smo marksisti i da za osnovu uzimamo „Komunistički manifest“, koji je socijal-demokratija izopačila i izdala u dvema glavnim tačkama: 1) radnici nemaju otadžbine: „odbrana otadžbine“ u imperijalističkom ratu je izdaja socijalizma; 2) učenje marksizma o državi izopačila je II Internacionala.

Naziv „socijal-demokratija“ naučno je netačan, kao što je pokazao Marks, više puta, između ostalog u „Kritici Gotskog programa“ 1875 i popularnije ponovio Engels 1894. Od kapitalizma čovečanstvo može preći neposredno samo na socijalizam, tj. na zajedničko posedovanje sredstva za proizvodnju i na raspodelu proizvoda prema radu pojedinca. Naša partija gleda dalje: socijalizam neizbežno mora prerasti u komunizam, na čijoj zastavi piše: „svaki prema sposobnostima, svakome prema potrebama“.

To je moj prvi argumenat.

Drugi: naučno je netačan i drugi deo naziva naše partije (socijal-demokratija. Demokratija je jedan od oblika države. Međutim, mi marksisti smo protivnici svake države.

Vođe II (1889—1914) Internacionale, gospoda Plehanov, Kaucki i njima slični, vulgarizovali su i izopačili marksizam.

Marksizam se razlikuje od anarhizma time što priznaje nužnost države za prelazni period k socijalizmu, — ali (i u tome je razlika od Kauckog i K^o) ne države kao što je obična parlamentarna buržoaska demokratska republika, nego države kao što je bila Pariska komuna od 1871, kao što su sovjeti radničkih deputata od 1905 i 1917.

Moj treći argumenat: životje stvorio, revolucija je već faktički stvorila kod nas, iako u slaboj, embrionalnoj formi, baš tu, novu „državu“, koja nije država u pravom smislu reči.

To je već pitanje prakse masa, a ne samo teorija vođa.

Država u pravom smislu jeste komanda nad masama od strane odreda naoružanih ljudi, odvojenih od naroda.

Naša država koja se rađa, naša nova država takođe je država, jer nama su nužni odredi naoružanih ljudi, nužan nam je najstroži red, nužno nam je najnemilosrdnije ugušivanje silom svih pokušaja kontrarevolucije i carističke i gučkovsko-buržoaske.

Ali naša država koja se rađa, naša nova država nije više država u pravom smislu reči, jer u nizu mesta u Rusiji ti odredi naoružanih ljudi jesu sama masa, ceo narod, a ne neko ko stoji iznad njega, ko je od njega izdvojen, privilegovan, praktično nesmenljiv.

Treba gledati ne nazad, nego napred, ne na onu demokratiju običnog buržoaskog tipa koja je učvršćivala vladavinu buržoazije pomoću starih, monarhističkih, organa upravljanja, policije, vojske, činovništva.

Treba gledati napred put nove demokratije koja se rađa, koja već prestaje biti demokratija, jer demokratija je vladavina naroda, a sam naoružani narod ne može vladati nad sobom.

Reč demokratija nije samo naučno netačna u primeni na komunističku partiju. Ona sad, posle marta 1917, predstavlja naočnjake koji se stavljaju na oči revolucionarnom narodu i koji

mu smetaju da slobodno, smelo, samoinicijativno gradi novo: sovjete radničkih, seljačkih i raznih drugih deputata, kao jedinu vlast u „državi“, kao preteču „odumiranja“ svake države.

Moj četvrti argumenat: treba voditi računa o objektivnoj svetskoj situaciji socijalizma.

Ona nije onakva kakva je bila 1871—1914, kad su se Marks i Engels svesno mirili s netačnim, oportunističkim terminom: „socijal-demokratija“. Jer onda, posle poraza Pariske komune, istorija je stavila na dnevni red lagani organizaciono-prosvetni rad. Drugog nije bilo. Anarhisti su ne samo teoretski bili (i ostaju) potpuno na pogrešnom putu, i ekonomski i politički. Anarhisti su netačno ocenili momenat, ne shvativši svetsku situaciju: korumpiran imperijalističkim profitima radnik Engleske, ugušena Komuna u Parizu, buržoasko-nacionalistički pokret koji tek što je pobedio (1871 godine) u Nemačkoj, polu feudalna Rusija koja spava vekovnim snom.

Marks i Engels tačno su ocenili momenat, shvatili su međunarodnu situaciju, shvatili su zadatke laganog prilaženja početku socijalne revolucije.

Shvatimo i mi zadatke i osobenosti nove epohe. Nemojmo podražavati one vajne marksiste o kojima je govorio Marks: „Ja sam sejao zmajeve, a požnjeo sam buve“.

Objektivna nužnost kapitalizma, koji je prerastao u imperijalizam, rodila je imperijalistički rat. Rat je doveo čitavo čovečanstvo na ivicu provalije, propasti čitave kulture, podivljalosti i smrti novih miliona ljudi, miliona bez broja.

Nema izlaza osim revolucije proletarijata.

I u takvom momentu, kad ta revolucija počinje, kad ona čini svoje prve, plašljive, nesigurne, nesvesne, odveć pune poverenja prema buržoaziji korake, — u takvom momentu većina (to je istina, to je fakat) „socijal-demokratskih“ vođa, „socijal-demokratskih“ parlamentaraca, „socijal-demokratskih“ listova — a baš to su organi preko kojih se utiče na mase — većina njih je izdala, socijalizam, izneverila socijalizam, prešla na stranu „svoje“ nacionalne buržoazije.

Mase su zbunjene, pometene, obmanute od tih vođa.

I zar da mi pomazemo to obmanjivanje, da ga olakšavamo, držeći se tog starog i zastarelog naziva koji je isto tako istrulio kao što je istrulila II Internacionala!

Neka „mnogi“ radnici shvataju socijal-demokratiju pošteno. Vreme je da se učimo razlikovanju subjektivnog od objektivnog.

Subjektivno ti radnici socijal-demokrati — najvernije su vođe proleterskih masa.

A objektivna, svetska situacija je takva da stari naziv naše partije olakšava obmanjivanje masa, koči kretanje napred, jer na svakom koraku, u svakom listu, u svakoj parlamentarnoj frakciji masa vidi vođe, tj. ljude čije se reči jače čuju, čija se dela dalje vide, — i svi oni su „takođe-socijal-demokrati“, svi su oni „za jedinstvo“ s izdajnicima socijalizma, socijal-šovinistima, svi oni hoće da naplate stare menice koje je izdala „socijal-demokratija“...

A argumenti protiv?.. „Pomešaće nas s anarhistima-komunistima“...

A zašto se mi ne bojimo da će nas pomešati sa socijal-nacionalistima i socijal-liberalima, s radikal-socijalistima, s najrazvijenijom i u buržoaskom obmanjivanju masa najveštijom buržoaskom partijom u francuskoj republici?.. „Mase su navikle, radnici su „zavoleli“ svoju socijal-demokratsku partiju“... To je jedini argumenat, ali to je argumenat koji odbacuje i nauku marksizma, i zadatke sutrašnjice u revoluciji, i objektivnu situaciju svetskog socijalizma, i sramni krah II Internacionale, i činjenicu sabotiranja praktičnog rada od strane „takođe-socijal-demokrata“ koji čoporima okružuju proletere.

To je argumenat konzervativnosti, argumenat mrtvila, argumenat inercije.

A mi hoćemo da preinačimo svet. Mi hoćemo da svršimo svetski imperijalistički rat, u koji su uvučene stotine miliona ljudi, zapleteni interesi stotina i stotina milijardi kapitala, koji se ne može svršiti istinski demokratskim mirom bez najveće u istoriji čovečanstva proleterske revolucije.

A mi se plašimo samih sebe. Mi se hvatamo za „uobičajenu“, „dragu“, prljavu košulju...

Vreme je da zbacimo sa sebe prljavu košulju, vreme je da obučemo čisto rublje.

N. Lenjin

Petrograd, 10 aprila 1917.

*Objavljeno prvi put kao posebna brošura u septembru 1917 u izd. „Priboj“.
Lenin, Sočinenia 1917 goda v treh tomah. t. I, . 1938 g., str. 118—140.*